

Podjetniške spretnosti, kot orodje integracije migrantov na trg dela

Dr. Jure Gombač & Asja Pehar Senekovič, ZRC SAZU

This project was funded by the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund

Spretnosti, potrebne za uspeh migrantskih podjetnikov

- Kulturna teorija raziskuje možnosti, da imajo določene migrantske skupine kulturno opredeljene poteze, kot recimo predanost trdemu delu, sprejemanje tveganja, solidarnost, lojalnost, orientacijo k samozaposlitvi. Te poteze vodijo v podjetniško obnašanje.
- Namerno izključevanje iz main-stream ekonomije, pomanjkanje priložnosti, pomanjkanje zahtevanih znanj in spretnosti in druge ovire pa lahko pripeljeta do tega, da priseljenci kot edino rešitev za svojo eksistenco vidijo prav samozaposlitev. Tu gre za teorijo, ki poudarja premagovanje naštetih ovir kot vzrok za samozaposlovanje.

Raziskave podjetništva migrantov v Ljubljani

- 1. Kakšna je situacija samozaposlenih migrantskih podjetnikov in podjetnikov z migrantskim ozadjem v Mestni občini Ljubljana glede na dostopne statistične podatke?
- V državah OECD se v podjetniške vode spušča 12,7% migrantov in 12% domačega prebivalstva. V Ljubljani 8% samozaposlenih Slovenk_cev in 4% samozaposlenih tujcev.
- Med slovenskimi državljani_kami iz Ljubljane, katerih starši so bili rojeni v Sloveniji, je bilo 8,5% samozaposlenih. Med Ljubljančankami in Ljubljančani, pri katerih sta se oba starša preselila od drugod, je bilo 6% samozaposlenih. Pri tistih, ki so imeli enega od staršev iz tujine, je bilo 8% samozaposlenih.
- Če si ogledamo še situacijo tujk in žensk, katerih starši so prišli iz tujine, ugotovimo sledeče: Med Slovenkami je 7% samozaposlenih, med tujkami pa 4% samozaposlenih in 22% brezposelnih. Med ženskami, katerih oba starša sta bila rojena v tujini, je bilo 4% samozaposlenih in 18% brezposelnih. Med ženskami, ki so imele enega starša iz tujine je bilo 7,5% samozaposlenih
- Očitno imamo na trgu dela sistemsko diskriminacijo, usmerjeno proti tujcem in potomcem migrantov, še posebej, če so ženske.

Potrebe prosilcev za azil in beguncev pri vključevanju v družbo v Ljubljani in Mariboru (2018)

- • Neenakovredna obravnava in dostop do zdravstvenih storitev zaradi neznanja jezika, samega statusa, diskriminacije...
- • Odhajanje beguncev iz Slovenije zaradi nezadovoljstva s pogoji (brezposelnost, brezperspektivnost)
- • Nepismenost beguncev v latinici,
- • Nezadostna usposobljenost in neprofesionalnost uradnikov na različnih uradih, tudi kar se tiče neznanja in nepripravljenosti poslovati v angleškem ali katerem drugem tujem jeziku (predlog: tečaji, usposabljanja zanje)
- • Motivacija zaposlenih za izobraževanja, usposabljanja
- • Iskanje ljudi, ki bodo sploh zainteresirani za izobraževanja in usposabljanja
- • Uradniki na okencih nimajo ustrezne pravne podpore pri svojem delu,
- • Zavračanje odpiranja bančnih računov državljanom določenih držav, npr. Sirije, Iraka, Irana
- • Premajhno število kulturnih mediatorjev.
- • Pomanjkanje občutka za medkulturno okolje v javni upravi

-
- • Nepovezanost in slaba koordinacija organizacij in oseb, ki delujejo na področju dela z begunci
 - • Kako izkoristiti potencial, npr. podjetništvo (Eritrejci)
 - • Kako motivirati in pripraviti ženske do druženja ter jih opolnomočiti (frizerstvo, kuhanje...). Pogosto nimajo izobrazbe, so nepismene, morajo paziti otroke...
 - • Premalo medsebojne pomoči za reševanje medosebnih problemov
 - • Težavna (in finančno obremenjujoča) pridobitev voziškega dovoljenja
 - • Kako pritegniti in motivirati ljudi za obisk različnih aktivnosti, ki jih organizirajo NVO in drugi.
 - • Neprimerni odziv nekaterih strokovnih (so)delavcev in zaposlenih na različnih uradih zaradi kulturnega šoka
 - • Ni sankcij/negativnih posledic zaradi neudeležbe na tečajih

-
- Odziv ljudi zaradi stereotipov in predsodkov (ženske z rutami...)
 - Področje zaposlovanja in učenja slovenščine
 - Splošno vključevanje v družbo
 - Kako predstaviti/prikazati pozitivne strani integracije
 - Kulturni rasizem in (ne)upoštevanje zakonskih norm
 - Samorefleksija s strani strokovnih delavcev
 - Posploševanje
 - Nerealna pričakovanja beguncev
 - Neodzivnost, nedostopnost lokalnih oblasti
 - Podpora moškim
 - Združevanje družin (Eritrejci)
 - Dostop do strokovne in primerne psihosocialne in terapevtske pomoči ter podpore
 - Zgolj 3-letna podpora

Tečaji migrantskega podjetništva v azilnem domu in spoznavanje trga dela v Sloveniji

- 3D dela („dirty, dangerous and difficult“), nepriznavanje izobrazbe, prekernost, prenizka plačila, delo na črno kot edina možnost za preživetje, neizvedene poslovne ideje zaradi zapletenih birokratskih postopkov, pridobivanja dovoljenj, zapletov na UE zaradi neznanja slovenskega jezika, problemi z odpiranjem TRR-jev, ni posojil niti podpornih mehanizmov...

Fokusna skupina z ženskami z mednarodno zaščito

- Nobena od njih se še ni uspela zaposliti po prihodu v Slovenijo. Nekatere so bile vključene v prekerne delovne aranžmaje (delo na črno ali pa prostovoljno delo za NGO-je.) Nobena od njih še ni imela rednega plačanega delovnega razmerja.
- Ženske s statusom mednarodne zaščite doživljajo diskriminacijo na trgu dela ker so ženske, tujke in muslimanke. Hidjab je bil razpoznan kot nekaj nezaželenega pri delodajalcih.
- Kar nekaj žensk je bilo vključenih v kratkoročne projekte in usposabljanja, ki so jim dajala lažno upanje. Na koncu so se počutile utrujene in izkoriščene.
- Potrebujejo predvsem jezikovne tečaje in digitalne spretnosti.

Intervjuji z akterji na lokalnem nivoju: Mesto Ljubljana (SiFORref)

- Lokalni nivo nima nobenega vpliva na politike, ki se tičejo prosilcev_k za azil in oseb z mednarodno zaščito. Vse je v rokah države, natančneje Ministrstva za zunanje zadeve in neodvisnega Urada RS za oskrbo in integracijo migrantov. Na tem nivoju Slovenija na migracije še vedno gleda kot na varnostno grožnjo, ne pa kot na družbeno in politično temo, kot to opredeljuje Amsterdamska pogodba.
- Obstaja potreba po razvijanju lokalnih politik, saj se večina vključevanja prosilcev za azil in oseb z mednarodno zaščito v Sloveniji dogaja prav na lokalnem nivoju. Imamo celo vrsto odličnih praks, ki jih mesta ne morejo izpeljati, ker za to nimajo pooblastil, denarja, delovne sile, legalnega okvira, informacij...

Raziskava o covidu-19

- **Intervjuji z osebami z mednarodno zaščito o posledicah COVID-19, raziskava Mirovnega inštituta:**
- ni nekih velikih sprememb, večina že od prej brezposelna, prejema socialno podporo. Težave imajo samozaposleni in sicer zaradi upada dejavnosti. (Ladić and Alali, 2020)
- Podobni izzivi kot ostali delavci-miganti, poleg tega pa še:
- v slovenski družbi ne počutijo sprejete, zdi se jim, da je vse težko oz, da se nič ne da narediti.
- imajo težave pri učenju slovenščine,
- težko najdejo prebivališče, težko najdejo delo, težko ga obdržijo, težko celo odprejo tekoči račun.
- Težko se je tudi dodatno izobraževati in doseči združevanje z družino.
- Pri iskanju dela je največkrat omenjen problem neobvladovanje jezika, zaradi česar delodajalci raje vzamejo državljane bivših republik nekdanje Jugoslavije, če so ti na voljo.
- Veliko je stisk, negotovosti in frustracij, ki izvirajo iz pred-koronskih časov, a so se zdaj zaradi nereševanja in togosti državnih organov in včasih tudi drugih akterjev v slovenskem integracijskem sistemu še poglobile.

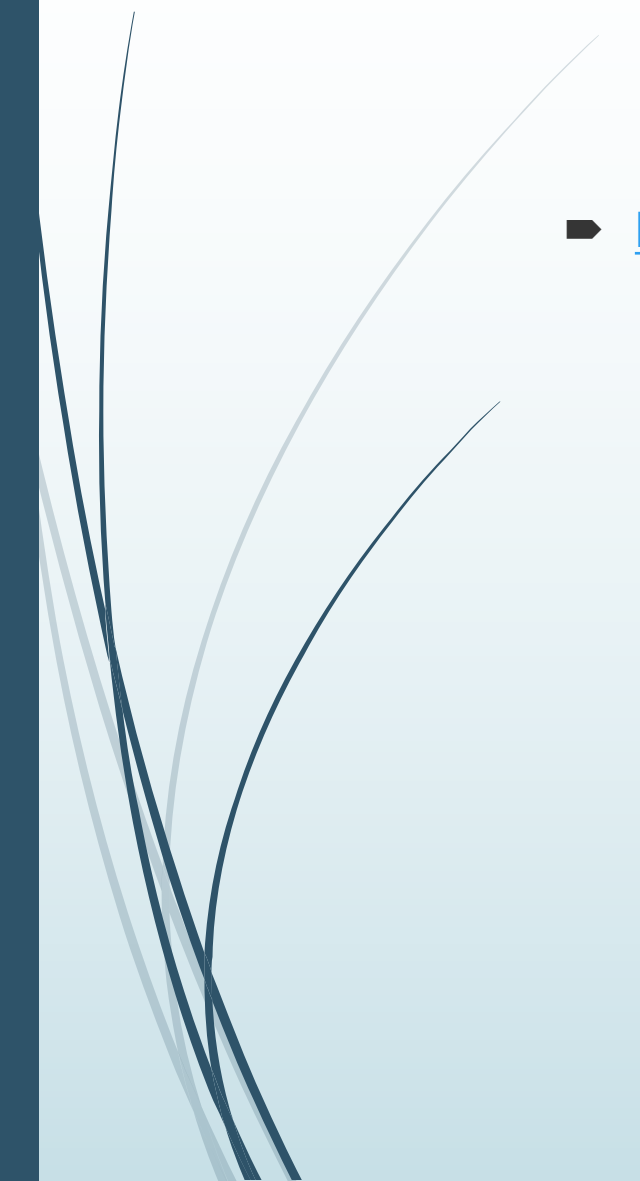
Potrebni podporni mehanizmi za migrantske podjetnike

- 1. Posebej prirojeni treningi: (jezik, poslovni načrt, promocija, standardi)
- 2. Initiative mentorstva in mreženja, ki so namenjeni boljšemu obvladovanju jezika, poslovnih spretnosti in profesionalnih stikov.
- 3. Initiative za izboljšanje kreditne sposobnosti in pristopa do kapitala za zagon in širitev podjetja.
- 4. Socialna podjetja

Kratek film, ki je nastal v sklopu projekta BEST- Spodbujanje podjetniških veščin kot orodje za vključevanje migrantov na trg dela

➡ <https://www.youtube.com/watch?v=urK5xFd6ndA>

Hvala za vašo pozornost.

jure.gombac@zrc-sazu.si

asja.pehar@zrc-sazu.si